

Přítel Lidu
neodolný časopis
... Založen roku 1899 ...
Vychází pravidelně každý čtvrtek.
Entered at the Post Office of Wilber a
Second Class Matter.
J. A. HOSPODSKÝ
... redaktor a vydavatel ...
Předplatné na rok \$1.50.
OHŮŠKY
jako blahopřání, čest, poplavy atd
dříve šel za peníze a nejvíce je
pouze tehdy, až jsou peníze přiloženy.
Ceny ohlášek stájeť oznamuje na
požadáři. Peníze zasílány buďto v
poštovních poukázkách nebo registrovaných
dopisech. Za dopisy neregis-
trované a peníze obsahující nejsou
zodpovědní.
Kvitanice na zaslané poukázky se
nezasílají.
Všechna menší oznámení, blahopřání,
dikování atd. musí zaplacená
býti předem hned při objednání.
Adresujte: "PŘÍTEL LIDU"
Wilber, Neb.
TELEFON F 15.
Wilber, Neb., 17. července 1902.

Naše průmyslová šlechta.
"Chicago American" píše:
"Upozorňujeme na několik ú-
jedných čísel. Když čteme, že
jistý anglický vědova a jeho dě-
dicové pro vždy berou jistá pro-
centa od každé chudé ženy, kte-
rá prodá hlávkou zelí na londýn-
ských trzích, zdá se nám to po-
divné. Když slyšíme, že za špa-
nělské vlády v Havaně vláda za-
dávala zvláštní výsadu na porážení
dobytka a že před příchodem
vítězných Američanů každý, kdo
zabil vola neb ovci, musil zapla-
titi jistou sumu jistě ženě, zdá se
nám to zpodělé. My všichni sou-
hlasíme v tom, že by bylo sprá-
vné vzít vědovci jeho nároky
proti chudým prodáváčkám. My
souhlasíme v tom, že je správné
zbatiti tuto španělskou ženu její-
ho dědičného práva na krvavou
daň z jatek.
Pohledte ku předu na ameri-
cký systém, který si budujeme.
Čtete pozorně čísla o rozdělení
zisku ocelového trustu. Mr. Hen-
ry Phipps z Pittsburgu za první
rok trvání ocelového trustu obdr-
žel \$1,139,000 jako svůj podíl
zisku. Vy víte, že Mr. Phipps
přítomné doby nemá nic více co
dělati s výrobou oceli, nežli ta
Havanská žena měla s porážení
dobytka.
John D. Rockefeller vybral z
ocelového trustu jako svůj zisk
za jediný rok \$970,285. Vy víte,
že Mr. Rockefeller osobně neměl
co dělati s výrobou oceli mimo
to, že buldozovo trust, který se
bojí moci jeho nahromaděných
set milionů.
Pánové Marx, Bulteel, Mills
and Co. obdrželi za jediný rok
pro své klienty žijící v Anglii su-
mu \$2,661,754 co zisk z ocelo-
vého trustu.
Podobným způsobem mnozí jiní
obdrželi ohromné sumy ze zis-
ku tohoto trustu. Tak na pří-
klad William Edenborn obdržel
za rok \$234,482; H. C. Frick
dostal \$900,000. W. A. Jen-
nings bere ročně \$255,030. C. H.
Jones bere \$473,337 a tak dále.
Tažte se sami sebe, co zname-
ná takový stav věcí ve Spojených
Státech. Pamatujte, že podobný
stav věcí jako v ocelovém trustu
nalézáme také v jiných velkých
oborech průmyslových naší země.
Johna D. Rockefellera nepatrný
malý příjem \$970,285 ročně
z ocelového trustu jest jako nic.
Jeden jediný obor průmyslový—
trust petrolejní— platí mu více
nežli čtyřicet milionů ročně. Ji-
né průmyslové podniky různých
oborů vynášejí mu celkový příjem,
který lze pouze hádati, ale který
jest převyšuje padesát milionů
ročně.
S rozvojem Spojených Států
budujeme si feudální systém prů-
myslový pomocí peněz, který se
docela podobá feudálnímu systé-
mu, jenž byl vybudován v Evro-
pě mocí vojskova. V americkém
průmyslu původně každý bohatě

býl podnikavý a přičinlivý jednot-
livec, který měl osobní a obsáhlý
zájem v průmyslu, ze kterého
bral své důchody. On z něho do-
stal více než kdokoliv jiný. Ale
on také vykonal více než kdoko-
liv jiný, svým mozkiem a svými
výkonnými schopnostmi. On bo-
joval proti soutěži, udržoval to-
vární práci v proudě a lidi v práci.
Ta doba již minula. Teď veli-
ké trusty kontrolují průmysl, a
my máme mezi sebou průmyslo-
vou šlechtu, která bez práce bere
ohromné důchody z různých pod-
nikův a bude je bráti na vždy,
potrvají-li naše nynější zákony.
Ocelový průmysl ovšem skládá
se z přírodních zdrojův, uhlí a že-
leza, a lidské práce. Tato otázka
musí býti vyřízena: Budou-li prů-
myslové podniky na věky sta a
tisíce milionů ročně platiti jistým
privilegovaným rodinám, které
ničím k průmyslu nepřispívají a
jejichž požadavky musí vždy býti
ukojeny nejdříve, čímž se zabrá-
ňuje těm, kdo skutečně všechnu
práci konají, ať jsou to najatí
správcové nebo najatí dělníci, že
nedostávají spravedlivého podílu
ze svého výrobku?
Myslíci lidé nemohou neviděti,
že se v Americe opakuje evrop-
ský vývoj privilegovaných tříd.
Ve středověku první se objevil
jednotlivý šlechtic, který si své
postavení získal mozkiem, anebo
statečností neb obojím. On od
svých lidí vybíral daně, jako ú-
spěšný průmyslník v Americe vy-
bíral daně od svých dělníků tím,
že si vzal největší zisk. Tento
primitivní šlechtic evropský, kte-
rý svým lidem ukládal daně, měl
s nimi společné zájmy. On si po-
stavil mezi nimi svůj zámek, kte-
rý byl pevností, kde v čas nebez-
pečnosti všichni mohli hledati ú-
tulek. On je vedl do války. On a
jeho synové za ně i umírali v
odměnu za daně a poplatky.
Tento raný vývoj feudálního
systému v Evropě byl sice hr-
ubý a brutální jako náš primitivní
systém soutěže v průmyslu, ale
měl svou příčinu i omluvu. Lidé
byli divocí a bojovníci musil jim
býti vůdce. Ponenáhlu však v
evropské šlechtě poměry se zmé-
nily, zrovna jako se změnilo v
nedávných časech u naší šlechty
odštěňovali se ke dvoru. Oni za-
nechali svých hradův a ve Francii
usadili se ve Versailles okolosvé-
ho krále. Někdejší hrubí bojovní-
ci rázu Du Guesclina přeměnili
se ve slabé zženštilé dvořany,
kteří se odvíli v hedbáví a samet
a cítili jen opovržení pro lid, se
kterým jejich otcové byli žili a
bojovali, ale přece pořád vybírali
od toho lidu daně!
Víme, co se stalo ve Francii
roku 1790 jako následek této
změny v poměrech národa. Bý-
valý bojovník, přeměnil se ve
dvorního cizopánsníka, najal si
žoldáky, aby řídili jejich operace.
Privilegovaní šlechtici dostali své
důchody, ale nekonali žádných
služeb. Pojednou však lid se to-
ho nabažili, i nastala změna. Tou
dobou ukazuje se v dějinách čer-
vená stránka zvaná francouzskou
revolucí.
Naše průmyslová šlechta ovšem
ještě nedospěla tak daleko jako
Versailleská. Někteří z našich prů-
myslových baronů dosud pracují
mezi lidem. Poměry naší pra-
cující šlechty jsou nestejné. Ale
když čtete zprávu rozdělení zisku
ocelového trustu a jiných veli-
kých trustů, musíte se sami sebe
vážně tázati, kam to povede? Ve-
škeré bohatství národa skládá se
z jeho průmyslových živností—
ze spojení jeho přírodního bohat-
ství a jeho práce. Trusty organi-
zují tyto živnosti takovým spá-
sobem, že každý z nich bude vy-
držovati velkou finanční šlechtu
v lenosti a v přepychu, o kterém
se korunovaným králem ani ne-
zdálo. Jak dlouho bude národ pod-
porovati a trpěti tuto šlechtu?
Jak dlouho budou massy lidu pro
ty cizopánsky trpělivě pracovati?

Srovnáte-li naši moderní šle-
chtu se starou, pamatujte na to-
to jedno faktum: francouzský král
málem přišel na mizinu, nežli
zabudoval Versailles a jeho palá-
ce. John D. Rockefeller mohl
by postaviti Versailles dvakrát
každý rok, ani by toho vydání ne-
cítil. Kolik Rockefellerů může ná-
rod vydržovati? Jak dlouho je bude
vydržovati? "SI."
Ze světa slovanského.
Žádost bulharského sněmu, a-
by car Mikuláš počil Bulharsko
svou přítomností u příležitosti od-
halení pomníku caru Osobodite-
le v Sofii, dochází ohlasu ve veřej-
ném mínění ruském. "Novoje
Vremja" končí svůj článek o tom
slovem: "City bulharského náro-
da, které prodchly prosbu ruské-
skému caru, aby navštívil hlavní
město Bulharska v den odhalení
pomníku jeho slavnému dědu, kte-
rýžto den bude spolu slavností
upomínkou obnovy státu bulhar-
ského k novému životu, jsou ze-
le pochopitelné každému ruské-
mu srdci. Jedna a tatáž slovanská
krev koluje v našich žilách, a
ruské srdce, naplněné nadšenou
láskou k ruskému caru nemůže os-
tati bez o hlasy k tužbám bulhar-
ského národa a musí sobě přáti,
aby mu skutečně se zdálo uvítá-
ti samodržného mocnáře, velikého
ochrance všeho slovanského svě-
ta."
Otázka řeckosrbského biskup-
ství v Skopii dosud není vyřízena.
Zpráva ze Soluně, že tam byl ar-
chimandrita Frimilian vysvěcen
na metropolitu skopijského, byla
předčasna. Vzdor tureckému be-
ratu, který mu udílí právo ke ko-
nání arcibiskupského úřadu, zdrá-
hal se zástupce patriarchy jej vy-
světiti, poněvadž proti tomu pro-
testovali všichni řečtí eforové, t. j.
členové řeckého pravoslavného
arcibiskupského výboru. Od tu-
recké vlády došlo nařízení, že
musí býti vysvěcen v Soluni, ale
příkaz ten popuzuje efory tím víc.
Odpor dlužno si vysvětliti tím,
že Řekové ani Srbové nepřijímají
porovati za metropolitu v Makedo-
nii byt i severní. Jejich obrazo-
tvornost jim maluje Makedonii
jako řeckou a třeba by a dí-
lem jsou ochotni hoditi Bul-
harům klín pod nohy, přece když
dojde k věci, chtějí by míti v Sko-
pii sebevědomého Řeka, který by
potlačoval Slovany, než Srba.

"Čestí" židé v Českých Budějovicích a Matice Školská.
Píše z Českých Budějovic: S
dostatek jest známo, že židé žijí
jsou hlavní a nejmocnější opo-
rou německví. Prokázalo se to při
každých dosud volbách a vůbec
při každé příležitosti, kdy Čecho-
si v Němci v boji se utkali. Židé
stáli vždy po boku, namozve v
popředí Němců. Pouze několik
jednotlivců mezi židy budějovic-
kými jde při volbách s Čechy a po-
sílají děti své do české školy,
jsou to vesměs židé, výhradně s
Čechy obchodující. Před šesti
lety založen zde byl také "Česko-
židovský spolek", jehož účelem
bylo pěstovati mezi židy propa-
gandu v tom směru, aby nesta-
věli se proti Čechům nepřátelsky.
Spolek byl sic založen, ale v o-
hledu tom nečinil nic a za kra-
tičký čas své "působnosti" usul
a spal nepřetržitě až do nedáv-
ných dnů, kdy dal opět o sobě
slyšeti: Matice školská (buděj-
ovic), jejíž členem byl také spo-
lek česko židovský, obdržela v
min. dních od výboru česko-žid.
spolku přípis tohoto obsahu:
"Slavnému výboru Matice školské
v Budějovicích. Českožidov-
ský spolek pro Budějovice a okolí
jest nucen svůj výstup z Matice
školské dnešním dnem ohlásiti,
poněvadž jeho členstvo částečně
ze spolku vystoupilo, částečně ta-
ké odvolávají se na místní, o-
všem neutěšené poměry, zdráhá
se konat své povinnosti vůči spol-
ku. V Budějovicích, 31. května

1902. Rudolf Fuchs, t. č. jedna-
tel, Max Pollak, t. č. předseda."
K tomuto dopisu není třeba
poznámek. Dodati jen dlužno,
že Česko-židovský spolek platil
Matici školské měsíčního příspě-
vku celkem — 50 fr. Dle ozna-
mu člen Matice jsou všeho všudy
tři členové židé. K německví
chovají se židé ovšem docela jin-
ak. Do kterýchkoliv německého
střediska v Českých Budějovicích
pohlédnete, všude v popředí na-
leznete židy. A jak Němci osvě-
dčují za to vše židům vděčnost, u-
kázalo se doklady nešťastnými.
Přichýlnost k těm či oně národnosti
neadá se ovšem vnucovat, ale u
židů konečně měly by vážit něco
také ohledy praktické a že to se
stanoviska jejich praktické není,
když tak okázale staví se proti
převážně většině obyvatelstva, je
na jevě, neboť mohou v době do-
hlédné nastati poměry, za kte-
rých budou neradi slyšeti, když
se jim dušně jednáni jejich při-
pomene.

Román hornické rodiny.
Při výbuchu plynů tlaskavých
v dole "Dobhoffu III." u Bohu-
sudova dne 30. dubna t. r. zahynul
i dušní Josef Hortig. Nedávno
následovala ho v smrti i jeho
manželka. A smrtí manželky
Hortigovy ukončen byl poslední
akt životního románu rodiny dě-
lnické. Dušní Hortig, muž země-
lě, udržoval v mládosti jako ha-
vřil milostný důvěrný poměr s ji-
stou dívkou, z kteréhožto pomě-
ru vzešly tři děti. Když naro-
dila se třetí dítka, požádána byla
příteklně milenkou Hortigovy,
aby přijala kmotrovství. Ta také
žádost vyhověla. Okolnost tato
byla však osudnou milence hav-
řově. Zamiloval se pojednou Hor-
tig do kmotry svého dítěte a pře-
se všechny překážky oženil se s
ní, zanechav bývalou milenkou je-
jím osudu. Ze zoufalství nad osu-
dem svým vrhla se milenkou
Hortigova v úmyslu sebevražed-
ným do Labe. Ale dobří lidé za-
chovali ji život, kterého si nepřá-
chala. Nešťastná žena odevzdala
nyň své tři děti cizím lidem a o
ní nikdo již nevěděl. U cizích
lidí dvě z dítek zemřelo, třetí,
hoch, vyrostal a těžko protloukal
se životem. Zůstal však poctivým,
přičinlivým mladíkem a vypátrav
konečně matku svoji, vzal ji k so-
bě, o ni se staraje. Nevěrnou
příteklně bývalé milenkou Horti-
govy a nyní jeho manželkou jako
by zlý osud pronásledoval a tře-
stal. Měla dvě děti s Hortigem.
Když dospěly, utonul jeden z nich
a druhý, odebrav se do Brasílie,
tamže bídně zahynul. Jako by je-
ště nepřesný osud nebyl usmý-
řen, zahynul i její manžel hroz-
nou smrtí v dole "Dobhoffu" tla-
skavými plyny. A teprve nyní osu-
d stal se slitovněm a usmíro-
vatelem: dostavil se na pohřeb
zemřelé manželky Hortigovy jedi-
ný syn Hortigovy z doby svobody
a doprovozdil k poslednímu
spánku tu, která snad širokotělá
jak štěstí jeho, tak i sourozencu
a matky.

Zdravý spánek.
je velkým obnovovatelem příro-
dy. Bez něho nemohli bychom
na dlouho obstáti. Nocí bez
spánku a klidu jsou první příz-
nky nemoci. Tu je doba k započetí
léčení Dra. Petra Hobokem. Ad-
resujte: Dr. Peter Fahrney,
112-114 South Hoyne ave,
Chicago, Ill.

Mám na prodej farmy
jednu 240 ak-ů s mil východně od
Crete a druhou 240 ak-ů 7 mil seve-
rozapadne na West Blue. Dále
mám na prodej dům na hlavní ulici
v Crete za výhodných podmínek.
Dále krásnou farmu 160 ak-ů vý-
chodně od Crete, takéž za podmí-
nek výhodných.
Blíž správy podá
W. S. Chmelík, Crete, Neb.

Ušetřete \$10 při krávo ročně.
Uvažte vše a opatřte si separator.
HLAVNÍ JEDNATEL
F. J. Jelínek
z CRETE
navštíví vás v příštích dnech. Vnujte
mu a jeho stroji pozornost a zajisté
bez separatoru nebudete

PATENTS
We promptly obtain U. S. and Foreign
patents for inventions in
mechanics, electricity, chemistry,
mining, agriculture, etc. Free
consultation. How to secure
patents and TRADE-MARKS
CASNOW & CO.
Opposite U. S. Patent Office
WASHINGTON, D. C.
Kodol Dyspopsia Cure
Dijists what you eat.

Práce.
Izavem i mozem zmožiti vy-
tvořiti stroj, který by byl
stejně účinný, jako ten, který
stejně pracuje. To činí.

**Severova
Žaludeční Hořká**
Izavem i mozem zmožiti vy-
tvořiti stroj, který by byl
stejně účinný, jako ten, který
stejně pracuje. To činí.
Pro žaludek lepšího ístu-
nent. 50c. a \$1.00
W. F. SIV
CEDAR RAPIDS, IOWA

No. 5
\$35

The Blickensderfer is endorsed by
business and professional men every-
where. It is equal in efficiency
of any \$100 typewriter on the mar-
ket, and excels all in convenience.
BLICKENSDERFER
TYPEWRITERS

No. 7
\$50

**Žádná
hospodyne**
neměla by v této době býti bez
DE LAVAL
SEPERATORU.

- Jest to nejužitečnější vyná-
lez pro každou farmu
při výrobě másla a
zaplatí se sám
sebou za
krátký
čas.
- 1) Mléko se nesbírá, čímž ušetříte od
5 do 10 procent následně látek.
 - 2) Ušetříte od 5 do 10 proc. svrčtím.
 - 3) Ušetříte čas a práci.
 - 4) Ušetříte led a vodu, poněvadž
vyrábíte másko z čerstvého
mléka.
 - 5) Získáte másko o 5 až 10 proc.
lepší jakosti.
 - 6) Zajistíte mu úplnou čistotu.
 - 7) Zničíte a odstraníte z mléka všechny
tuberkulární mikroby a jiné
zárodky chorob.
 - 8) Utvoříte nejlepší smetanu.
 - 9) Dostanete dobré čerstvé a te-
plé mléko.
 - 10) Dáte smetaně hutnost dle
libosti.
 - 11) Předědte příjmu u telat.
 - 12) Dáte mléku nejlepší prověrání.
 - 13) Zbavíte ho všeho nepřijemné-
ho zápachu.
 - 14) Dáte mu dlouho trvající čer-
stvosť.
 - 15) Ušetříte mnoho práce ho-
spodyní.
 - 16) Ušetříte polovinu času vrtěním.
 - 17) Ušetříte ošetřování jej a ukláda-
ní na led neb do studených míst.
 - 18) Ušetříte lednice a chladicí.
 - 19) Ušetříte hromadu nádob.
 - 20) Ušetříte mytí a ošetřování
nádob.

Ušetřete \$10 při krávo ročně.
Uvažte vše a opatřte si separator.
HLAVNÍ JEDNATEL
F. J. Jelínek
z CRETE
navštíví vás v příštích dnech. Vnujte
mu a jeho stroji pozornost a zajisté
bez separatoru nebudete

Dr. JOSEF ČERNÝ
praktický lékař a ranhojčí
Ordinuje v lékárně Birtové a má
svou ordinaci na kancelář nad obchodem p. Červeného.
K službám dnem i nocí. Telefon K 9

Nejlepší dárek
Játelům vašim do Čech, jest vaše nebo vašich dětí
PODOBIZNA
Tou jin způsobíte radost a potěšení a máte i milou památku
pro sebe. Krásné a květnaté podobizny malé zvířecích hotoví
W. M. IIARE
nový fotograf ve Wilber, Neb.

Slabé dítě
trpící
krvácením,
nečistou a sesláblou krví,
nedostatkem živosti,
učiněny jsou
zdravými a silnými
užíváním
Dra. Petra Hoboka.
Tvofi ono novou, zdravou krev, buduje kosti a svaly.
Je v užívání po 100 let.
Lze je obdržeti skrze místní farmacie, nebo přímo od
Dr. PETER FAHRNEY, 112-114 So. Hoyne Ave.,
CHICAGO, ILL.

Transmississippi Marble Works
FRANK NOVÁK, majitel. HUMBOLDT, NEB.
Jediný český závod s náhrobky
a pomníky na západě.
Podporujte soli náš český závod a chraňte se nevědomitých
jednateů, jimž musíte platit velký výledek, kdožto u nás obdr-
že zboží z první ruky. U hojnou přízeň se žádá.

GOODS HONEST WEIGHT.
DIAMOND SOAP
THE SOAP THAT
DOES THE WORK
Diamond "C" Soap
IS THE BEST FOR ALL
LAUNDRY USES.
Complete catalogue showing over
300 premiums that may be secured
by saving the wrappers, furnished
free upon request. Send your
name on a postal card and we will
mail you the catalogue
Address: Premium Dept.,
THE CUDAHY PACKING CO.,
South Omaha, Neb.
Diamond "C" Soap for sale by all Grocers.

J. F. SPIRK,
JEDNATEL
pozemkový, pojistující
a přeplavni.
WILBER, NEB.

Omaha Sanitarium.
— Český —
léčební ústav a nemocnice.
Jediná česká nemocnice v Americe,
dokonale zařízený a všim potřebným
zařízením opatřený léčební ústav, kde
se dostane nemocným pečlivého ošet-
ření ve všech zastaralých nemocích,
jako jsou suchotě a jiné plísní nebu-
dy, revmatismus, nemoc stěh a žalud-
ku, ledvin, jater, očí, uší a krku, ženské
nemoc, znetvořeny, zmrzačeniny atd.
Dokonalé elektrické a masážní zařízení k léčbě vodou. X papsky. Pěkné
pokojky pro nemocné. Pečlivá obsluha. Česká kuchyně. Poplatek velmi
nízký. Dotazy z venkova ochotně zodpovídané.
DR. KAREL H. BREUER, český lékař, řídící.
Adresujte: "Omaha Sanitarium, 258 North 27th Ave., Omaha, Neb."